

Entrevista a l'arquitecte Jordi Bonet

Serà l'única obra de Gaudí construïda fora d'Espanya

UNA CAPELLA DE GAUDÍ A XILE

Gaudí sempre és notícia. A Barcelona s'acaben de celebrar les IV Jornades Internacionals d'Estudis Gaudinistes. En el marc d'aquesta trobada hi ha hagut una visita a les obres de la Sagrada Família, guiada pel director, l'arquitecte Jordi Bonet. El Sr. Bonet fa pocs dies ha tornat de Xile on ha assistit a un acte entranyable i simbòlic: s'ha plantat el primer arbre del parc Catalunya que emmarcarà la capella de la Mare de Déu dels Àngels de Rancagua (l'Assumpció a Barcelona): un projecte d'Antoni Gaudí que va restar sobre el paper i que ara, passats més de setanta anys de la mort de l'arquitecte, es pensa dur a terme.

Quina és la gènesi d'aquest projecte de Gaudí a Xile?

El P. Angélico Aranda, franciscà xilè, va venir el 1909 a Barcelona i va conèixer l'obra de Gaudí que li va fer una gran impressió. Anys més tard li va demanar que li fes una capella dedicada a la Mare de Déu dels Àngels o Porciúncula a Rancagua. Aleshores Gaudí no podia perquè estava dedicat a la Sagrada Família i deia "jo no puc viure sempre". Però tant va insistir que Gaudí li va dir: li dono el projecte de l'Assumpta perquè el pugui construir. I li va demanar detalls del terreny, del subsòl... Va veure que podria ser útil i li va fer donació dels plànols.

Com era aquesta capella?

Gaudí va dictar a Joan Martí Matlleu, que era el secretari de la Junta constructora de la Sagrada Família, la descripció de la capella. Isidre Puig Boada va publicar aquesta descripció però no pas completa. Ara el Dr. Joan Bassegoda acaba de localitzar el manuscrit, que té un gran interès, el qual Martí tradueix les paraules de Gaudí al castellà amb una pila de catalanades i paraules molt pròpies de Gaudí.

El Dr. Bassegoda va poder exposar aquesta descoberta a Xile?

No, perquè ha estat al retorn del seu viatge que ha localitzat el document.

Per què no es va realitzar?

Perquè Gaudí va morir tres anys després. El P. Aranda, en conèixer la mort de l'arquitecte, creu que no es podrà fer. Ell mateix mor poc després. És curiós que les circumstàncies de la mort són semblants a les de Gaudí: atropellat per un autobús, el recullen pensant que era un pobret i s'està dos dies inconscient.

Té sentit la construcció d'una capella així en el moment actual?

Gaudí deia que en la Sagrada Família tot és providencial. Jo crec que en aquest projecte de Rancagua també. Ell va pensar en una capella dedicada a l'Assumpta, aquella estarà dedicada a la Mare de Déu dels Àngels que, en realitat, és la mateixa advocació i que estarà feta abans a Amèrica que a Barcelona. Tot el seguit de "casualitats" que han confluït en el projecte de Rancagua també em fa pensar en aquest caire providencial.

Ara, amb la capella no n'hi ha prou. Cal un acompanyament. Cal que sigui un lloc on es promogui el bé. En aquest sentit el projecte d'una casa de soledat i silenci oberta a tothom que s'ha confiat al grup Claraeulàlies a Xile i que acompanyarà la capella és fonamental.

Hi ha consens per a la construcció?

El que més m'ha impressionat és la unanimitat de tothom: polítics, arquitectes, autoritats civils i eclesiàstiques en aquest projecte. Hi ha un gran entusiasme per part de tots.

Em van demanar que assistís al ple del consistori. L'alcalde va dir unes paraules en les quals va agrair que la Sagrada Família hagués facilitat els plànols.

Creu que allà s'hauran de resoldre problemes constructius que podran ajudar la construcció d'aquí?

Més aviat l'assessorament serà d'ací cap allà. Podrem ajudar-los amb experiència, i aportant els models que anem fent aquí. També exposem una maqueta de la capella al museu de la Sagrada Família.

Quina ha estat la seva aportació personal al projecte?

Jo els he suggerit que no es limitin a fer la capella sinó que hi afegeixin també dos trams de les ales del claustre.

Què és el parc Catalunya?

És el parc que envoltarà la capella. El Ministeri de l'habitatge de Xile ha aportat els cinc-cents mil dòlars pressupostats per a la seva construcció. Ja s'ha fet un concurs d'avantprojectes.

En què va consistir aquest acte del primer arbre?

Hi va haver una lectura del poema "La tierra" d'un poeta rancagüí, en el qual l'arbre es queixava que l'asfalt no el deixava respirar. Després Elisabet Joanola, catalana, vicepresidenta de la corporació "Gaudí de Triana", va recitar versos de "L'emigrant" de Mn. Cinto i dos fragments de "L'Atlàntida", del mateix autor. Va parlar el franciscà que va beneir l'arbre i també l'alcalde Sr. Darío Valenzuela. L'alcalde de Logroño va dir unes paraules perquè el fundador de Rancagua era oriünd de la Rioja.

Després hi va haver la plantada. Es va fer servir terra del subsòl de la Sagrada Família de Barcelona que havia recollit la corporació en un acte simbòlic l'any passat. Vam tirar paletades de terra el batlle, el senador Nicolás Díaz, el president del col·legi d'arquitectes de Xile, el president del Centre Català de Xile, el Dr. Bassegoda i jo mateix.

Per què de la Corporació en diuen "Gaudí de Triana"?

Perquè el fundador de Rancagua tenia una núvia sevillana i va batejar el lloc com Villa Santa Cruz de Triana.

En quin marc s'inscrivía aquest acte?

L'acte s'ha realitzat a l'entorn de la biennial d'Arquitectura xilena que enguany s'ha fet conjuntament a Santiago i a Rancagua amb una exposició sobre Gaudí, on s'han presentat maquetes aportades per la Sagrada Família i per la Càtedra Gaudí i una pila de dibuixos fets per Joan Matamala, escultor. La mostra estava molt ben presentada en un espai amb sala d'actes i conferències.

Després hi va haver un dinar de germanor i un dinar campestre animat per un grup que tocava i cantava. Es va ballar la cueca. L'endemà, en el marc de la biennial es van passar uns videos i l'endemà passat una conferència sobre la Sagrada Família, la seva història, simbolisme i construcció. També al Centre Català hi va haver una altra conferència dimecres al vespre. D'aquesta manera han quedat palesos els lligams entre l'art a Catalunya i Amèrica i la figura de Gaudí.

A la Sagrada Família hi ha algun element simbòlic que recordi aquesta vocació americana?

A la Sagrada Família, les columnes de la nau estaran dedicades a les esglésies locals: en el creuer a les esglésies apostòliques i al seu voltant a les de Catalunya i a les dels països de l'antiga Corona d'Aragó. A la nau central a les arxidiòcesis d'Espanya. A les laterals a les dels diversos continents, entre les quals, és clar, les d'Amèrica.

El dia, encara llunyà, en què es construeixi la capella de l'Assumpció a la Sagrada Família de Barcelona tindrà com a escenari l'eixample barceloní i com a teló de fons els pinacles i les torres del temple. Quan es construeixi la capella de Rancagua, ben aviat, el sòl serà la plana i el fons els Andes nevats.

Jaume AYMAR I RAGOLTA

L'arquitecte Jordi Bonet conversa amb l'escultor japonès Miquel Angel Etsuro Sotoo a la Sagrada Família de Barcelona.